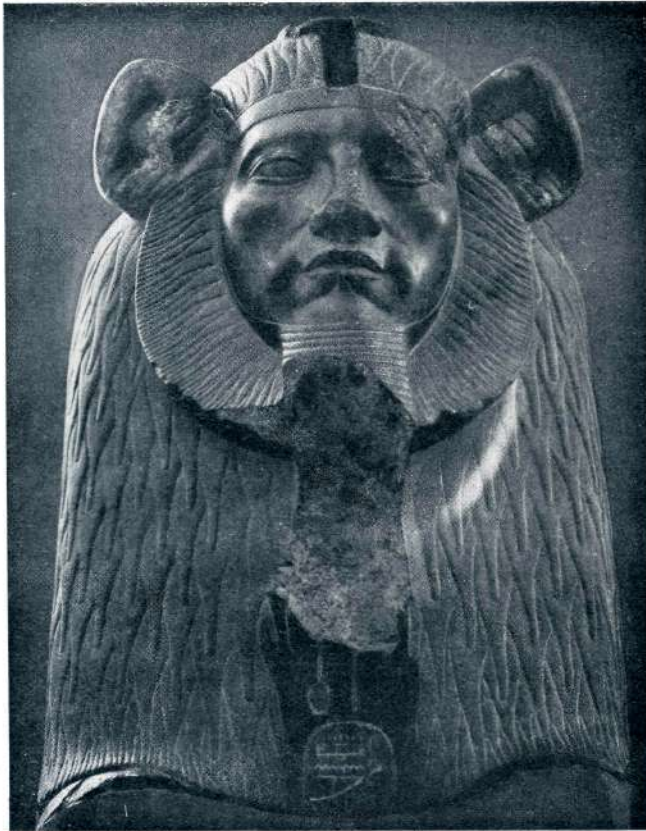

milj in široko dva do tri kilometre), sezidala kot simbole časa kljubujoče večnosti ona čudna, kolo-salna telesa piramid, njih vera v tesno skupnost telesa in duše nam je zapustila toliko kipov, reliefov, slikarij in napisov.

Tisto, kar s človekom ne umrje (po našem pojmovanju: duša), je bilo Egipčanom novo, zračno telo, nekak dvojnik (double, Doppelwesen) prejšnjega telesa z vsemi njegovimi lastnostmi. Grob, njegovo bivališče, mu je bilo torej treba opremiti z vsemi udobnostmi prejšnjega življenja; grob ni tesna jama,

GLAVA SFINGA
(črni granit)

temveč soba, stanovanje. Tja polagajo jedi in pijačo, ki jih dvojnik nujno potrebuje za življenje, stene so poslikane z vsakdanjimi zabavami in delom, množico služabnikov in služabnic, ki naj umrlemu strežejo, bogastvom perutnine in tovornih živali. Da se more dvojnik kdaj zopet združiti s svojim telesom, je treba telo obvarovati trohnenja. Zato so Egipčani že v najstarejših časih trupla varno spravljali v sarkofage, dasi se je umetnost mumificiranja razvila najbrže šele v thebanski dobi. Umrle so z veliko natančnostjo balzamirali, tako da so se v suhih, peščenih egipčanskih tleh nekatera telesa ohranila

popolnoma neizpremenjena. (Prim. glavo Ramzesa II., str. 56.) Razstavljena po naših muzejih, pa bodo skoro gotovo s časom podlegla razjedajočemu vplivu vlažnega ozračja.

Tako so Egipčani z mumijo zasigurali dvojniku umrlega življenje. Toda to jim še ni bilo dovolj. Kaj, če telo strohni, razpade? Kaj bo tedaj z dvojnikom? Treba mu je bilo najti še trdnejše podlage, vekovitejšega substrata in tako so se domislili kipov. Četudi telo sčasoma sprhni, ga bo kameniti kip rajnega nadomestoval, življenje bo dvojniku vendar omogočeno. S kako nerazumljivo natančno, skoro bolešno skrbjo so Egipčani skrbeli za svoje rajne, nam dokazuje dejstvo, da se jim niti to varnostno sredstvo še ni zdelo dovolj zanesljivo; da izključijo vsako nesrečo, so število kipov še pomnožili. Postavili so jih v grobnico, jo varno in zelo skrbno zaprli ter se oddehnili: sedaj je bilo dvojniku mirno, brezskrbno življenje precej zagotovljeno. — Tej skrbi za umrle se imamo torej zahvaliti, da se nam je ohranilo toliko egipčanskih kipov.

Najbolj znane in za turista najmikavnejše egipčanskih grobnic so gotovo piramide, toda za egiptologa je znamenitejši in tudi bolj zanimiv prvotni grob memfitske dobe, takozvana „mastaba“. Mastaba je masivna zgradba četverkotne oblike. Stene so nagnjene proti sredini in so zidane večidel iz kamenja ali opeke. Notranjščina ima včasih dve ali celo tri sobe, toda navadno samo eno, do katere vodijo sredi pročelja stoječa vrata. Svetloba pada v stavbo najčešče skozi vhod, le redke mastabe imajo svetlobne odprtine tudi na stropu. Vendar niso Egipčani shranjevali sarkofagov z mrliči v teh prostorščinah — to bi bilo premalo varno — temveč globoko v zemlji pod stavbo. S stropa mastabe — do katerega ni bilo ne odzunaj, ne odznotraj nobenih stopnic! — je vodil skoz masivno zgradbo obzidan rov, ki se je 12—25 metrov pod zemljo odpiral v mrliško sobo; tu je bil sarkofag šele dovolj varen pred tatovi in drugimi prokletimi groboskrunci.

Mastaba je bila grobnica zasebnikov, bogatih in odličnih meščanov, grobnica kraljev prvotnega egipčanskega kraljestva pa je piramida. S svojo trdno, neomajno široko podstavo, z ogromnostjo svoje teže in drzno, vsa mala grobišča nadkriljujočo višino je znamenje neizpodbojne, despotske moči faraonove.

Početkov piramide, te našim očem tako nenavadne stavbe, je iskati v želji, ki je bila vsem narodom brez razlike skupna, z veliko gomilo odlikovati grob prvakov. Tumulus, umeten grič nad grobom, je v prazgodovini vseh narodov navadna prikazen. In piramida ni nič drugega nego tumulus,